

Saksgang		
Utvalg/Styre	Møtedato	Saksnr
Kommunestyre	21.09.2010	040/10

Helhetlig forvaltningsplan - høringsuttalelse Værøy kommune

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
09.09.2010	Værøy kommunestyre - Forvaltningsplanen.pdf	12333
09.09.2010	Høringsuttalelse fra Værøy Fiskarlag.pdf	12334

Saksopplysninger:

Bakgrunn og problemstilling:

I forbindelse med oppdatering av helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja, har Lofotrådet avgitt enstemmig høringsuttalelse. Værøy kommune skal på lik linje med øvrige parter avgi høringsuttalelse på eget grunnlag.

Høringsuttalelsen baserer seg på følgende saksdokumenter:

- Helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja.
- Petroleumsressurser i havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja (Oljedirektoratet)
- Regional ringvirkningsanalyse (Asplan Viak, og Nordlandsforskning)
- Saksutredning fra Lofotrådssekretariatet.
- Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.

I tilknytning til Stortingets behandling av Helhetlig forvaltningsplan for Lofoten – Barentshavet i 2006 ble det vedtatt å komplettere planens kunnskapsgrunnlag. Det ble også vedtatt å se beslutninger om petroleumsaktivitet i områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Troms i forhold til det nye supplerende kunnskapsgrunnlaget når planen oppdateres i 2010. En hovedrapport med faglig kunnskapsgrunnlag ble lagt frem 15. april, og supplerende rapporter ble lagt frem i slutten av april og begynnelsen av mai. Rapportene er tilgjengelige på Miljøverndepartementets nettsider. Se www.regjeringen.no/md. Klikk på: Forvaltningsplan for Barentshavet – Lofoten under "Hurtigvalg" (høyre side). Det vises for øvrig til Lofotrådssekretariatets saksfremlegg, se www.lofotradet.no.

Forslag til høringsuttalelse:

Høringsuttalelsen omfatter både Værøy kommunes vurderinger i forhold til rapporten "Det faglige grunnlaget for forvaltningsplanen", "Petroleumsressurser i havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja", "Regional ringvirkningsanalyse i forbindelse med oppdatering av helhetlig forvaltningsplan Barentshavet – Lofoten" og presentasjoner under høringskonferansen 8. juni 2010. Høringsuttalelsen gir også innspill til arbeidet med Stortingsmeldingen om forvaltningsplanen og benytter prosess og materiale fra prosjektet LoVe 2025 (fase to) som en del av sitt bakgrunnsmateriale. Regional innflytelse og innspill fra kommunene. Både det forhold at marine og næringsmessige ressurser er så sterkt konsentrert som utenfor Lofoten og Vesterålen og det forhold at ressursene er så nær mange lokalsamfunn og sterkt integrert i regionalt næringsliv og samfunnsliv tilsier en særlig aktpågivenhet for lokal og regional medinnflytelse, ringvirkninger og miljørisiko.

I denne sammenheng beklager Værøy kommune at høringsfristen er så vidt kort og at den dels sammenfaller med ordinær ferieavvikling. Det er også naturlig at innspill fra kommunestyre i regionen som ønsker å engasjere seg blir tatt med som underlag for det videre arbeid med forvaltningsplanen/stortingsmeldingen selv om møteplaner og arbeidsprosesser gjør at dette skjer etter de oppsatte tidsfrister.

Det faglige grunnlaget – nytt kunnskapstilfang

Etter Værøy kommunes vurdering er det gjort et godt og grundig utredningsarbeid av faglig forum med samarbeidspartnere og det faglige grunnlaget for forvaltning av områdene fra Lofoten til Barentshavet er betydelig styrket. Rapporten illustrer i tråd med tidligere beskrivelser Lofotens og Vesterålens betydning som et nøkkelområde for marine ressurser, i nasjonal og internasjonal sammenheng. Rapportene fra Oljedirektoratet om "Petroleumsressurser i havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja" gir etter rådets vurdering også et oversiktlig anslag over petroleumsressursene i området.

Med den sterke avgrensningen til naturvitenskapelige og tekniske problemstillinger som rapporteringen fra faglig forum innebærer er det pekt på at effektene av forhold som planen vil beskrive og beslutninger som kan være aktuelle kan bli så stor for næringsliv og samfunnsliv generelt at det vil være meget vesentlig å gå videre med oppfølgende analyser og kartlegging av økonomiske og samfunnsmessige forhold.

Rapporten som er utført av Asplan viak og Nordlandsforskning for Olje- og energidepartementet om ringvirkninger kan være et utgangspunkt for vurderinger, men bør følges opp med mer spesifikke beskrivelser som også kan tydeliggjøre ringvirkninger for de berørte regionene på en bedre måte. Dette arbeidet bør derfor følges opp og kunne tjene som en mulig anvisning for statlige myndigheter med innsats for å styre tilretteleggingen av ringvirkninger ved eventuell petroleumsinnsats i Lofoten og Vesterålen.

Oljekatastrofen i Mexicogulven tilsier skjerpet oppmerksomhet og innhenting av ytterligere kunnskap om risikoen for slike uhell, konsekvenser av slike uhell og hvordan de kan forhindres og evt. skader kan begrenses. Momenter fra debatt og innspill om "utslippsscenariene" i rapporten fra faglig forum tilsier også i denne sammenheng at det utarbeides nye scenarier for oljekatastrofer som både har en større geografisk utstrekning og som omfatter tidevannsstrømmer og strandområder i Lofoten og Vesterålen. Anvendbarheten til hjelpemidler innen oljevernberedskap er også dratt i tvil. På dette felt må det videreføres en betydelig FOU-innsats og bringes fram pålitelig dokumentasjon.

Fase to i prosjektet LoVe 2025

Ut fra den omfattende betydning petroleumsaktivitet og andre spørsmål som inngår i Helhetlig forvaltningsplan har for regionene har Lofoten og Vesterålen i samarbeid med Nordland fylkeskommune etablert et prosjektsamarbeid for å få frem aktuell bakgrunnsinformasjon og for å kunne samarbeide om viktige utfordringer. Første fase ble gjennomført i 2006. Andre fase pågår nå og har både forsøkt å supplere med frambringelse

av relevant bakgrunnsinformasjon, informasjonsformidling og involvering og formidling av viktige innspill til sentrale myndigheter.

Lofotrådet vedlegger rapporten fra prosjektet som et innspill til departementenes arbeid og vil særlig framheve de distriktpolitiske utfordringer som beskrives, der sterk befolkningsnedgang, skjev alderssammensetning og begrensninger i basisnæringene preger bildet. Prosjektets styringsgruppe gir følgende anbefalinger som Værøy kommune slutter seg til:

Arbeid mot sentrale myndigheter og oljeselskap:

- Kreve konsekvensutredning i henhold til petroleumsloven på Nordland VI og VII, samt Troms II.
- Utvikle en felles strategi for LoVe der målet er enighet om hvilke betingelser LoVe skal stille for en utnyttelse av evt. petroleumsressurser utenfor LoVe.
- Utvikle konkrete og realistiske krav til ringvirkninger både i lete- og utvinningsfaser ovenfor staten og petroleumsindustrien.
- Kreve at regionale ringvirkninger skal være et myndighetskrav.
- Konsekvensutrede Lofoten som verdensarvområde.
- Utvikle en samfunnskontrakt mellom regionen og storsamfunnet.
- Etablering av et beredskapssenter i regionen.
- Regionrådene i LoVe og Nordland fylkeskommune ber om dialog med regjeringen om prosjektets anbefalinger.

Regionale satsinger

- Utrede et beredskapssenter for miljø, areal, oljevern, maritim beredskap, teknologiutvikling mv i LoVe
- Etablering av målrettede tiltak mot familier med barn i forskolealder og i ungdomsskolen, da det er disse familiene som har størst sjanse for å flytte.
- Incentiver til bedrifter som ansette ungdom med høy formalkompetanse, da dette på sikt vil bidra til å øke det generelle kompetansenivået i næringslivet og bidra til innovasjon
- Næringslivet i LoVe er i dag kapitalsvakt og lønnsomheten er lav. På bakgrunn av dette bør det etableres et eget investeringsselskap med basis i regionen. Dette investeringsselskapet bør særlig bygge kompetanse innen energi, reiseliv, sjømat og landbruksprodukter.
- Kartlegge behov knyttet til infrastruktur med en eventuell petroleumsaktivitet i regionen
- Utrede hvilke kompetansetiltak som må etableres i regionen dersom en åpner for petroleumsaktivitet i regionen
- Få felles forståelse av fordeling av eiendomsskatt
- Analysere flytte- og pendlemonster samt kompetansesammensetningen i regionen for å avdekke muligheter knyttet til etablering av nye arbeidsplasser.

Supplerende kommentarer

Regionrådene både i Lofoten og Vesterålen har ved flere anledninger uttrykt krav om gjennomføring av en konsekvensanalyse i henhold til petroleumsloven for Nordland VI, Nordland VII og Troms II. Lofotrådet vil gjenta dette kravet.

Lofotrådet har ved flere anledninger også gjort det klart at dersom det skal legges opp til petroleumsaktivitet utenfor Lofoten og Vesterålen så bør statlige myndigheter sørge for at det gjennom krav og tilrettelegging fra myndighetene etableres ringvirkninger som kan ha betydelig effekt for regionene. Tilrettelegging av slik innsats bør bygge på en dialog med regionene, slik det angis i prosjektet LoVe 2025 og kan særlig handle om:

- **Konkrete etableringer fra petroleumsnæringen i regionene**
- **Å bidra til å gjøre regionene mer robuste**

- **Å bedre rammebetingelsene for næringslivet i regionene**
- **Å styrke innovasjonsevnen i regionene**
- **Å bedre utnyttelsen av komparative fortrinn i regionene**

Verdensarv

Værøy kommune legger stor vekt på å engasjere seg i spørsmålet om verdensarvstatus, men mener det er riktig å se denne prosessen i sammenheng med utfallet av Stortingets behandling av helhetlig forvaltningsplan for Lofoten – Barentshavet og avventer derfor regjeringens og Stortingets konklusjon. Værøy kommune ser det også som vesentlig å få gjennomført en konsekvensanalyse av en eventuell Verdensarvstatus.

Værøy kommune tar nå ikke stilling til ja eller nei til petroleumsaktivitet i regionene Lofoten og Vesterålen, men vil gi sine anbefalinger når konsekvenser og ringvirkninger er mer utførlig avklart. Værøy kommune viser også til at det er store variasjoner i synet på petroleumsaktivitet i regionen. Dette gjenspeiles bl.a. av vedtak i Røst kommune 27.05.10 og fra enkelte fiskeriorganisasjoner.

Beslutningen om hvorvidt det skal åpnes for petroleumsaktivitet utenfor Lofoten og Vesterålen vil ha store konsekvenser for folk i regionen og mulighet til å skape arbeidsplasser og vekst i årene som kommer. Vi trenger derfor å ta en beslutning på et så godt faktagrunnlag som mulig.

Værøy kommune krever at Regjeringen setter i gang konsekvensutredning etter petroleumslovens § 3-1 av Nordland VI, VII og Troms II etter at det er tatt stilling til forvaltningsplanen. En viktig begrunnelse for å konsekvensutrede etter § 3-1 er å finne i paragrafens ordlyd som er følgende:

”Før åpning av nye områder med sikte på tildeling av utvinningstillatelser, skal det finne sted en avveining mellom de ulike interesser som gjør seg gjeldende på det aktuelle området. Under denne avveiningen skal det foretas en vurdering av de nærings- og miljømessige virkninger av petroleumsvirksomheten og mulig fare for forurensninger, samt de økonomiske og sosiale virkninger som petroleumsvirksomheten kan ha. Spørsmålet om åpning av nye områder skal forelegges lokale myndigheter og sentrale interesseorganisasjoner som kan antas å ha særlig interesse i saken”

Det er derfor en klar forutsetning fra Værøy kommunes side at konsekvensanalysen skal inneholde samfunnsmessige vurderinger og innvirkning av petroleumsaktivitet på lokalsamfunn, herunder næringsliv og miljø og for befolkningen generelt.

Værøy kommune vil samtidig påpeke de klare mangler nåværende ringvirkningsanalyse inneholder, og anser denne som utilstrekkelig som beslutningsgrunnlag.

Forslaget til høringsuttalelse er identisk med Lofotrådets vedtak av 22. juni 2010.

Rådmannens innstilling:

Forslag til høringsuttalelse som beskrevet i saksfremlegget godkjennes som Værøy kommunes høringsuttalelse.

21.09.2010 KOMMUNESTYRE

Representanten Magnus Eilertsen la frem følgende forslag til vedtak:

Værøy kommunestyre krever at den videre kunnskapsinnsamlingen skal skje innenfor rammene av det videre arbeidet med Forvaltningsplanen for Lofoten og Barentshavet. Fokuset på sosiale og samfunnsmessige effekter må i framtiden få større vektlegging i

Forvaltningsplanen. Videre krever Værøy kommunestyre at det ikke igangsettes en konsekvensutredning etter petroleumslovens § 3-1 av Nordland VI, Nordland VII og Troms II.

Rådmannens innstilling ble vedtatt med 7 mot 6 stemmer for forslaget fra representanten Magnus Eilertsen.

KS-040/10 Vedtak:

Forslag til høringsuttalelse som beskrevet i saksfremlegget godkjennes som Værøy kommunes høringsuttalelse.

VÆRØY FISKARLAG

E-post: vaeroyfiskarlag@hotmail.com – 8063 VÆRØY

Værøy kommunestyre, v/representantene
8063 Værøy

Innspill til kommunestyret i Værøy vedr. behandlingen av Forvaltningsplanen

I forbindelse med Værøy kommunestyres behandling av Forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, vil Værøy Fiskarlag komme med følgende innspill til kommunestyrets høringsuttalelse i denne saken:

1. *"Værøy Fiskarlag mener at det faglige grunnlaget for oppdateringen av Forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten nok en gang bekrefter at de kystnære områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja er spesielt sårbare og verdifulle, både miljø- og fiskerimessig. Disse områdene er et nøkkelområde for økologisk og kommersielt svært viktige fiskebestander. Derfor mener vi at disse havområdene må skjermes mot alle former for offshore petroleumsvirksomhet (herunder både seismikkskyting og borevirksomhet). Nordland VI, Nordland VII og Troms II bør få permanent status som petroleumsfrie soner."*

2. *"Værøy Fiskarlag krever at Regjeringen ikke igangsetter en konsekvensutredning etter petroleumslovens § 3-1 av Nordland VI, Nordland VII og Troms II ved revideringen av Forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten."*
(I den forbindelse viser Værøy Fiskarlag til at Røst kommunestyre i mai fattet et vedtak imot en konsekvensutredning etter petroleumsloven, og derfor ber vi kommunestyret i Værøy om å gjøre et tilsvarende prinsippvedtak som en del av høringsuttalelsen til Forvaltningsplanen.)

Værøy Fiskarlag foreslår at kommunestyret i Værøy kan utforme følgende høringsuttalelse, som er basert på vår uttalelse i tilknytning til Forvaltningsplanarbeidet:

- Av hensyn til fiskerinæringa, bør ikke områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja (Nordland VI, Nordland VII og Troms II) åpnes for petroleumsvirksomhet. En åpning vil utgjøre en betydelig ulempe og risiko for våre viktige fornybare ressurser i havet.
- En konsekvensutredning etter petroleumslovens § 3-1 er i all hovedsak en formalisert åpningsprosedyre for oljevirkosomhet og leteboring i nye havområder. Derfor kreves det at Regjeringen ikke igangsetter en konsekvensutredning etter petroleumsloven ved oppdateringen av Forvaltningsplanen. Den videre kunnskapsinnsamlingen kan uten problemer skje innefor rammene av det videre Forvaltningsplanarbeidet.

Værøy, den 26. juli 2010

Med vennlig hilsen

Værøy Fiskarlag v/Styret

Vedlegg: Værøy Fiskarlags høringsuttalelse

VÆRØY FISKARLAG

E-post: vaeroyfiskarlag@hotmail.com – 8063 VÆRØY

Miljøverndepartementet,
Fiskeri- og kystdepartementet

Forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten – høringsuttalelse fra Værøy Fiskarlag

INNLEDNING

Værøy Fiskarlag viser til det faglige grunnlaget (fellesrapporten og underlagsrapportene) for oppdateringen av Forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten.

Værøy Fiskarlag henviser også til regjeringsplattformen «Soria-Moria II», der det ble fastslått at: *«Regjeringen vil ikke åpne for petroleumsaktivitet utenfor Lofoten og Vesterålen (Nordland VI og VII og Troms II) i denne stortingsperioden. Regjeringen vil ta stilling til hvorvidt det skal gjennomføres en konsekvensutredning for petroleumsvirksomhet i forbindelse med revideringen av Forvaltningsplanen i 2010».*

På bakgrunn av den omfattende kunnskapsbasen som nå foreligger gjennom fellesrapporten og underlagsrapportene, vil Værøy Fiskarlag komme med høringsinnspill både i forbindelse med det videre forvaltningsplanarbeidet, samt gi en detaljert begrunnelse for hvorfor vi mener det ikke bør iverksettes en *konsekvensutredning etter petroleumslovens § 3-1* ved revideringen av planen. Siden Forvaltningsplanene for havområdene er politiske dokumenter, vil vi i vår høringsuttalelse påpeke en rekke momenter som vi mener har stor relevans for den politiske prosessen videre.

VÅRT PERSPEKTIV: FORVALTNINGSPLANEN – ET NYBROTTSARBEID

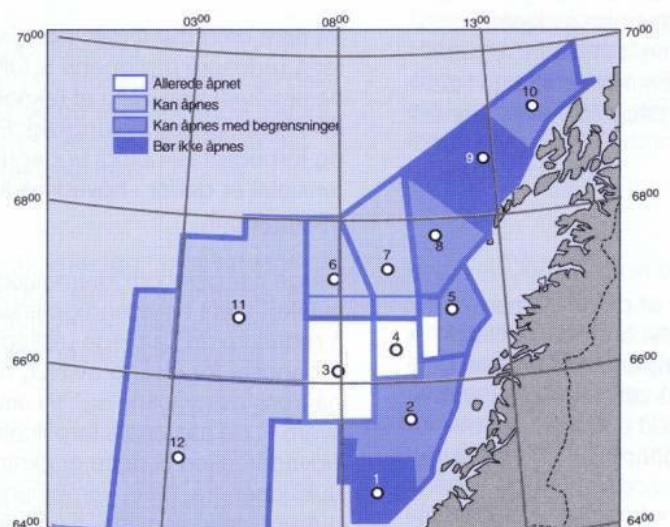
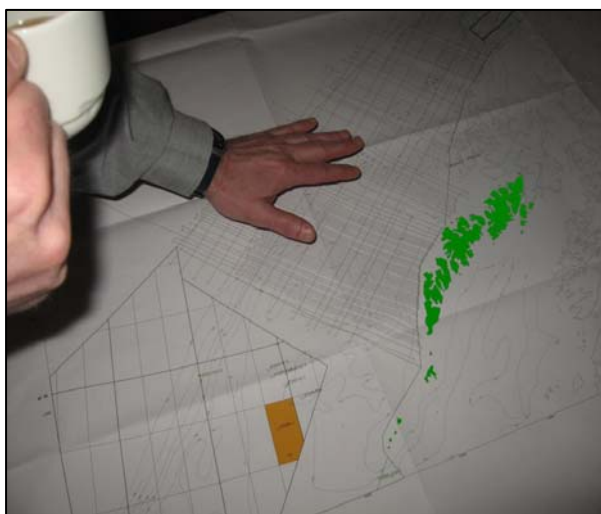
Formålet med Forvaltningsplanen er å etablere en forvaltning av det marine miljø som både er helhetlig og økosystembasert. I Forvaltningsplanen klargjøres de overordnede rammene for sameksistens mellom ulike næringer og ny virksomhet i havområdet, herunder både fiskeri, sjøtransport og petroleumsvirksomhet. Dette økosystembaserte forvaltningsregimet fikk for alvor fotfeste i 2003, da Stortinget vedtok at det skulle utarbeides en helhetlig Forvaltningsplan for det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten.

Da Forvaltningsplanen Barentshavet - Lofoten ble lagt fram i 2006, ble det blant annet påpekt at: *«Tradisjonelt har ulike former for økonomisk aktivitet, forurensing, beskatning av ressursene og arealdisponering ofte blitt forvaltet relativt isolert uten at aktivitetenes påvirkning på helheten i økosystemene er blitt vurdert i særlig grad.»*

Værøy Fiskarlag viser til at forvaltningsplanarbeidet blant annet var et resultat av kritikk som ble reist mot de tidligere *konsekvensutredningene etter petroleumsloven*. Disse utredningsprosessene ble styrt av Olje- og energidepartementet. Før Forvaltningsplanen kom på det politiske tegnebrettet, var det altså konsekvensutredningene i henhold til petroleumslovgivingen som i

svært stor grad la premisser og rammevilkår for petroleumsvirksomhet i nye havområder, og samtidig anbefalte hvorvidt man skulle åpne nye områder for slik virksomhet. Som styringsverktøy ble disse konsekvensutredningene nokså mangelfulle og ikke grundige nok i forhold til å balansere hensynet til fiskeri, miljø og ikke minst hensynet til en bærekraftig og helhetlig forvaltning av havområdene. Eksempelvis ble miljø-sensitive og viktige fiskeriområder som Nordland VI utenfor Røst åpnet for petroleumsvirksomhet og leteboring gjennom disse konsekvensutredningene – allerede på midten av 1990-tallet. Dette var både alarmerende og uakseptabelt fra fiskerihold, og det bidro utvilsomt til å legitimere behovet for et forbedret styringsverktøy som basis for de politiske beslutningene.

Med Forvaltningsplanen har man altså fått et langt bedre verktøy for å kunne vurdere alle sider ved statusen til det marine miljøet og de menneskelige påvirkningene av havområdene, både samlet og isolert sett. På den måten kan politiske avgjørelser knyttet til næringsinteresser som fiskeri, petroleumsvirksomhet og skipstrafikk baseres på et meget bredt og solid spekter av kunnskap om økosystemets virkemåte og det marine miljø. Det bidrar til at alle hensyn kan ivaretas på en bærekraftig måte og sikrer samtidig at naturens tålegrenser ikke blir overprøvd.

● *Konsekvensutredningene etter petroleumsloven for midtnorsk sokkel fra 1993-94 anbefalte at svært sårbare og viktige gyte- og fiskeriområder kunne åpnes for leteboring (bildet til høyre). Blant annet ble det tildelt en letelisens til Hydro i området Nordland VI, rett vest av Røst og Værøy (oransje blokk på bildet til venstre.) Fra fiskerihold ble det reist sterk kritikk mot denne tillatelsen. Få dager før borestart i 2001, ble imidlertid den planlagte boringen i området stanset av Stoltenberg I-regjeringen. Dermed fikk man en endelig bekreftelse på at det heftet store svakheter og mangler ved utredningskravene i petroleumsloven, fordi konsekvensutredningene gav grønt lys til boring i et av de aller mest miljø-sensitive områdene på norsk sokkel. Forvaltningsplanen for havområdene ble etablert som et nytt og forbedret styringsverktøy, som skulle danne en grundig basis for politiske beslutninger knyttet til forvaltningen av havområdene.*

INNSPILL TIL DET FAGLIGE GRUNNLAGET FOR FORVALTNINGSPLANEN

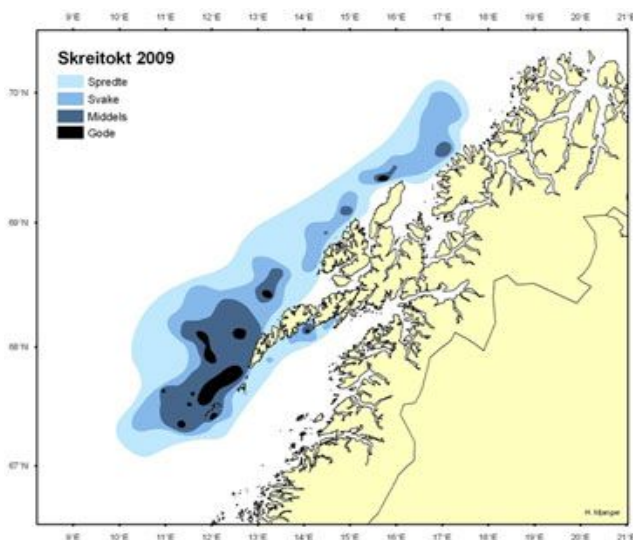
”Værøy Fiskarlag mener at det faglige grunnlaget for oppdateringen av Forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten nok en gang bekrefter at de kystnære områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja er spesielt sårbare og verdifulle, både miljø- og fiskerimessig. Disse områdene er et nøkkelområde for økologisk og kommersielt svært viktige fiskebestander. Derfor mener vi at disse havområdene må skjermes mot alle former for offshore petroleumsvirksomhet (herunder både seismikkskyting og borevirksomhet). Nordland VI, Nordland VII og Troms II bør få permanent status som petroleumsfrie soner.”

Værøy Fiskarlag peker på følgende vurderinger som ligger til grunn for vår anbefaling:

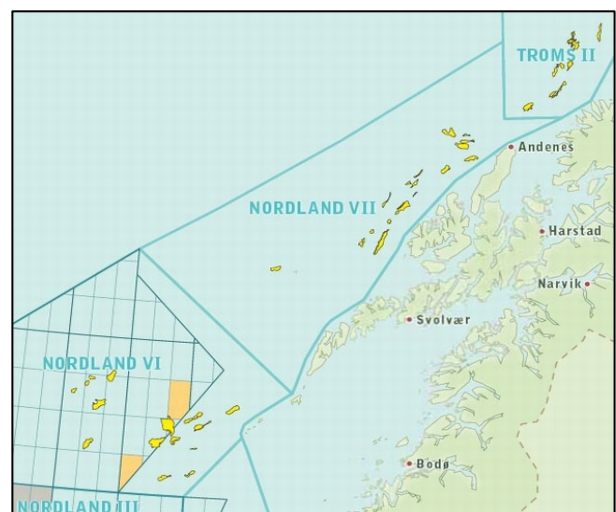
En nærmere drøfting av de aktuelle havområdene

■■ **Nordland VI:** Har status som det mest prospektive av områdene, og her er sannsynligheten størst for å finne olje. Et oljeutslipp i Nordland VI og Nordland V vil ifølge rapportene ha større miljøkonsekvenser enn tilsvarende oljeutslipp i Nordland VII og Troms II. Værøy Fiskarlag peker på at skreien gyter svært konsentrert i de kystnære farvannene vest av Røst og Værøy. Her er det også høy fiskeriaktivitet gjennom hele året, spesielt under torskefisket hver vinter/vår. Et akutt oljeutslipp i dette området fra offshoreinstallasjoner eller oljetankere vil kunne få svært alvorlige følger for det marine miljø og ikke minst utøvelsen av fisket. På et ugunstig tidspunkt kan en slik oljeutblåsning i verste fall utradere en betydelig andel av en årsklasse torskelarver. Vi vil i den sammenheng understreke at torskens konsentrasjonstetthet under gyteperioden varierer fra år til år. Enkelte år kan hovedtyngden av gytestammen være konsentrert innenfor et relativt avgrenset område, i forhold til andre år. Dette er faktorer som må vektlegges sterkere i nye risikovurderinger. Vår konklusjon er at Nordland VI ikke under noen omstendigheter bør åpnes for petroleumsvirksomhet. Det vil øke den samlede miljørisikoen, fordi offshorevirksomheten vil foregå på helt essensielle gyte- og fiskeriområder utenfor øyene Røst og Værøy. En åpning for oljevirkosmhet her innebærer også at man får oljetankere som skal bøyelaste i disse kystnære farvannene. Dette vil etter vår vurdering utgjøre en uakseptabel risiko for våre viktigste fiskefelt.

■■ **Nordland VII:** Den nordlige delen av dette området er det mest interessante med tanke på å gjøre funn av hydrokarboner. Også her er sjansen størst for oljefunn. De lovende områdene ligger så å si helt inntil land, i et belte rett utenfor Vesterålen. Værøy Fiskarlag vil påpeke at kontinentalsokkelen er på sitt smaleste langs norskekysten nettopp i dette området. Her foregår det en utstrakt, helårig fiskeriaktivitet. Værøy Fiskarlag vurderer sameksistens mellom fiskeri og offshore petroleumsvirksomhet som svært problematisk i dette avgrensede området. I den offentlige debatten luftes det forslag og krav om ilandføring av eventuelle oljefunn nært land utenfor Vesterålen. I den forbindelse vil vi påpeke to viktige momenter: Risikoen ved eventuell ilandføring av oljefunn i dette området, elimineres ikke ved en slik utbyggingsløsning. Tvert imot, så øker risikoen – fordi man da får oljetankere som skal laste olje ved kai anlegg helt inntil land. På oljefeltet Goliat utenfor Finnmark valgte man plattformløsning og bøyelasting til havs fordi dette innebar minst miljørisiko (og var den mest lønnsomme utbyggingen). Dessuten må det understrekes at eventuelle oljeutslipp i dette kystnære området vil kunne treffe landområder i Vesterålen relativt hurtig. Værøy Fiskarlag anbefaler at Nordland VII vernes mot oljevirkosmhet.

● Skreitetthet utenfor LoVeSe våren 2009

● Påviste prospekter utenfor LoVeSe (OD)

■ ■ **Troms II:** Dette området har ifølge rapportene størst sannsynlighet for gassfunn. Området ligger rett nordvest av Senja, og man befinner seg altså fortsatt innenfor et kystområde der sokkelen er meget smal. Det foregår utstrakt, helårig fiskeriaktivitet i Troms II. Selv om utslipp av gass ikke utgjør samme trussel som olje i et miljøperspektiv, vil Værøy Fiskarlag minne om at alle former for offshore petroleumsvirksomhet innebærer regelmessig innsamling av seismikk. Dette byr på store utfordringer og problemer for kystflåten som driver fiske der seismisk innsamling foregår. I tillegg vil vi poengtere at Troms II geografisk sett befinner seg i relativ nærhet til ilandføringsanlegget for gass på Melkøya utenfor Hammerfest. Vi ser ikke bort fra at eventuelle framtidige gassfunn i Troms II kan bli bygd ut med rørledninger som frakter gassen til den allerede eksisterende gassterminalen i Hammerfest. En slik utbyggingsløsning kan vise seg å være langt mer kostnadseffektiv sammenlignet med det å bygge en splitter ny gassterminal på Senja eller i Vesterålen. Dermed vil også store deler av den ønskede lokale aktiviteten tilknyttet et ilandføringsanlegg utebli i Vesterålen-regionen, og man sitter bare igjen med ulempene og miljørisikoen ved petroleumsvirksomhet. Værøy Fiskarlag konkluderer samlet sett med at også Troms II bør skjermes mot petroleumsvirksomhet.

Konsekvenser for fisk ved akuttutslipp av olje

- Værøy Fiskarlag stiller seg kritisk til Det Norske Veritas sine beregninger og konklusjoner i underlagsrapporten *Konsekvenser av akuttutslipp for fisk*. På generelt grunnlag vil vi understreke at denne typen beregninger på ingen måte utgjør en eksakt vitenskap. Dette dreier seg i all hovedsak om teoretisk modellering av noen utvalgte utslippsscenarioer. Havforskningsinstituttet har påpekt at det fortsatt er kunnskapshull i forhold til hvor stor del av en rekrutterende årsklasse fisk som vil gå tapt ved et uheldig akuttutslipp. Derfor må føre-var-prinsippet veie tungt.
- Værøy Fiskarlag foreslår at det utarbeides nye utslippsscenarioer i områdene utenfor Lofoten og Vesterålen som er i størrelsesorden utslippet i Mexicogulften. Konsekvensene av et tilsvarende utslipp i våre nærområder må belyses grundig, både naturvitenskapelig og samfunnsmessig.
- Det må også gjøres nye oljedriftsmodelleringer med hensyn på de lokale havstrømmene og tidevannstrømmene som befinner seg i Lofoten og Vesterålen.

Seismisk aktivitet og følgeforskninga utenfor Vesterålen sommeren 2009

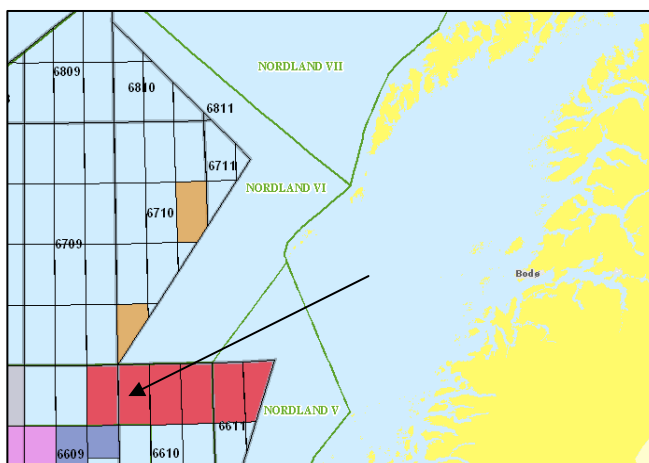
- Forskningsrapporten fra seismikkskytinga utenfor Vesterålen 2009 gjenspeiler i liten grad de reelle problemene som er knyttet til seismikkskyting på fiskefelt der fiskeri uttøves. Konklusjonene fra forskningsrapporten harmonerer også dårlig med erfaringer fra fiskerne selv. Et annet moment er at denne rapporten kan (mis)brukes til inntekt for det synet at seismikk og fiskeri går helt fint sammen og er helt uproblematisk for fiskerne (slik OLF har påstått i lang tid.)
- Statoil og OLF har uttalt at hvis Lofoten og Vesterålen åpnes for permanent oljevirksomhet, så vil det være behov for å skyte seismikk hvert 2. og 3. år, mellom 6-8 uker hver periode. I lys av konklusjonene fra rapporten om skremmeeffekten av seismikk utenfor Vesterålen, vil antakelig oljeinteressene få politisk gjennomslag for all seismikkskyting de måtte ha behov for i disse områdene. Fra et fiskeriståsted er dette helt uakseptabelt. Seismikkskyting er og blir problematisk for fiskerne, både med tanke på skremmeeffekten på fisk og arealkonfliktene som vil oppstå.
- Værøy Fiskarlag viser til seismikkskytingen i Nordland VII i 2008 og 2009, og minner om de problemene som da oppstod. I 2008 ble halve Nordland VII stengt for blåkveitefiske få dager før sesongen startet – slik at seismikkskipet skulle få fritt farvann. I 2009 måtte over 100 fiskere frikjøpes i Vesterålen for å gi plass til seismikkskipet. Erfaringene viser altså med all tydelighet at fiskerne måtte vike til fordel for oljeinteressene.

Oljevernberedskap og skipstrafikk i området

- Oljevernberedskapen må forbedres vesentlig i Lofoten og Vesterålen, helt uavhengig av eventuell framtidig offshore petroleumsvirksomhet i nærområdene.
- Som avbøtende tiltak bør det vurderes å flytte seilingslederne for risikabel skipstrafikk (spesielt oljetankere) enda lenger ut fra kysten enn dagens gjeldende krav som kun strekker seg 30 nautiske mil fra land mellom Vardø og Røst.
- Den voksende trafikken av supertankere utgjør et stadig større problem for fiskeflåten som drifter på Moskenesgrunnen. Under vinterfisket etter skrei/torsk er det vanligvis stor konsentrasjon av fiskebåter i dette havområdet. Værøy Fiskarlag anser det som en reell sikkerhetsrisiko at trafikkleia for tankbåter skjærer rett gjennom de viktige fiskefeltene på Moskenesgrunnen. Her bør altså dagens seilingsleder rett og slett flyttes lenger ut fra kysten, slik at trafikkseparasjonssonen blir liggende parallelt med og vest av skråningen på kontinentalsokkelen i områdene utenfor Lofoten. På den måten får man tankbåtene lenger unna kysten, og samtidig unngår man konflikter og faren for kollisjoner med fiskebåter som drifter på Moskenesgrunnen. Om ikke annet bør en slik ordning kunne gjøres gjeldende i perioden fra januar til april når fiskeriaktiviteten generelt er høy på Moskenesgrunnen.

Kommentarer utover Forvaltningsplanområdet Barentshavet - Lofoten

- Værøy Fiskarlag viser til Forvaltningsplanområdet Norskehavet, herunder området Nordland V samt de øvrige områdene som grenser til den sørlige delen av Nordland VI. Vi ønsker først og fremst å uttrykke en viss skepsis mot olje- og energidepartementets nominering av seks leteblokker i områdene sørvest av Røst (de røde blokkene på kartet). Nå ble imidlertid fire av disse blokkene ikke utlyst, mens to blokker ble utlyst (de to blokkene lengst vest). Værøy Fiskarlag er sterkt kritisk til denne utlysningen. I kjølvannet av debatten om oljevirkosomhet utenfor Lofoten, kan vi ikke utelukke at det ligger politiske motiver bak nomineringen og utlysningen. Imidlertid ber vi om at myndighetene ikke deler ut letelisenser i de to blokkene.

- De utlyste blokkene grenser til det mer kystnære området kalt Nordland V. Nordland V er definert som et av de aller mest sårbare områdene for et oljeutslipp i det faglige grunnlaget for oppdateringen av Forvaltningsplanen Barentshavet - Lofoten. Dersom det tildeles letelisenser på de to utlyste blokkene, kommer dette til å bli brukt som politisk retorikk for å legitimere en åpning av Nordland VI og Nordland VII. Da kan man gjøre et stort nummer av at det «allerede» er åpnet noen områder lenger sør som (ifølge DNV-rapportene vel å merke) kan være mer sårbare for oljeutslipp enn noen av områdene i eksempelvis Nordland VI. Værøy Fiskarlag tar sterk avstand fra et slikt politisk spill, og kommer til å følge den videre utviklingen nøye.
- I forbindelse med arbeidet med en helhetlig Forvaltningsplan for Nordsjøen og Skagerrak som skal framlegges i 2013, ber vi om at myndighetene spesielt tar for seg forholdet mellom fiskeri og oljevirkosomhet i Nordsjøen. Værøy Fiskarlag forventer at denne Forvaltningsplanen inneholder grundig materiale som dokumenterer de utfordringer og problemer som har vært mellom petroleumsvirksomheten og fiskerinæringa i Nordsjøen. Vi forventer også at Forvaltningsplanarbeidet kan gi noen fullgode svar på hvorfor bunnfiskbestandene i dette havområdet har sunket drastisk de siste tiårene.

NEI TIL KONSEKVENsutREDNING ETTER PETROLEUMSLOVENS § 3-1

”Værøy Fiskarlag krever at Regjeringen ikke igangsetter en konsekvensutredning etter petroleumslovens § 3-1 av Nordland VI, Nordland VII og Troms II ved revideringen av Forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten.”

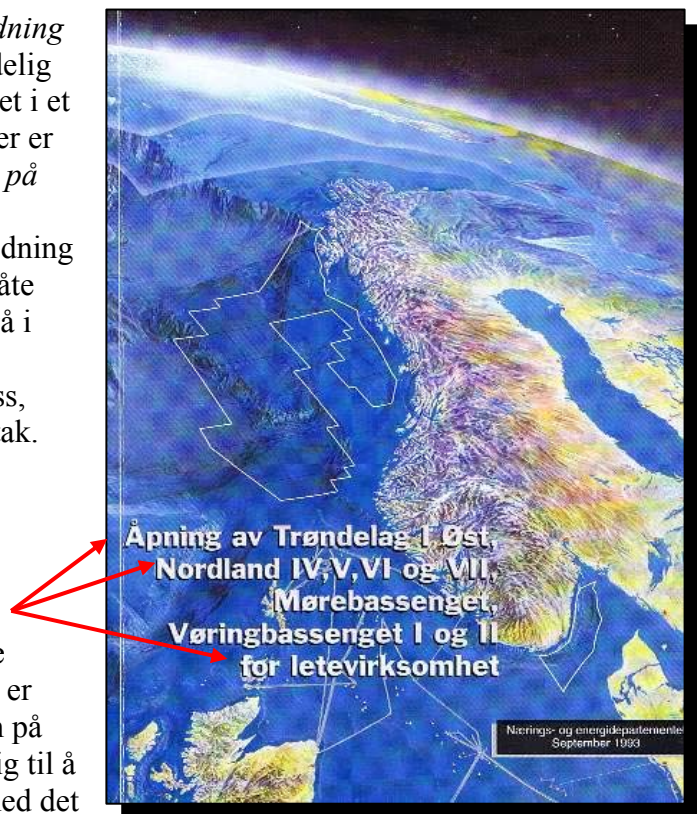
Dette er videre begrunnet i punktene under:

1. Argumentet om at en konsekvensutredning er nødvendig for å skaffe mer kunnskap

I den offentlige debatten om eventuell åpning for oljevirksomhet utenfor Lofoten og Vesterålen, benyttes ofte argumentet om at en *konsekvensutredning etter petroleumsloven* er helt nødvendig for å skaffe mer kunnskap – som skal gi et best mulig beslutningsgrunnlag for å fatte en avgjørelse. Det framsettes påstander om at det kun er en *konsekvensutredning etter petroleumsloven* som kan skaffe til veie denne kunnskapen. Dette stemmer overhodet ikke. Gjennom Forvaltningsplanarbeidet samles det inn omfattende mengder kunnskap som er nødvendig for å vurdere alle sider ved spørsmålet om oljevirksomhet i dette området. I den grad det foreligger kunnskapshull, kan disse tettes innenfor rammene av det videre arbeidet med Forvaltningsplanen. Det er absolutt ingen politiske eller juridiske forhold som forhindrer at den videre kunnskapsinnhenting kan skje gjennom Forvaltningsplanarbeidet.

Værøy Fiskarlag anser en *konsekvensutredning etter petroleumslovens § 3-1* som en betydelig del av en åpningsprosess for oljevirksomhet i et havområde. Formålet med slike utredninger er nettopp: *åpning av nye områder med sikte på tildeling av utvinningstillatelser for petroleumsvirksomhet*. En konsekvensutredning etter petroleumsloven representerer i så måte den siste juridiske barrieren før man kan gå i gang med leteboring i et havområde. Når konsekvensutredningen er kommet på plass, kan Stortinget fatte et formelt åpningsvedtak.

Værøy Fiskarlag henviser til konsekvensutredningene som ble gjort i henhold til petroleumslovgivingen tidlig på 1990-tallet. Til høyre er forsiden til disse utredningsarbeidene tatt med, for å påpeke og understreke at denne typen utredninger er synonymt med en åpningsprosess. Tittelen på dokumentet bør i seg selv være tilstrekkelig til å kunne fastslå at slike utredninger gjøres med det formål å åpne områder for letevirksomhet.

At tilhengerne av en ny *konsekvensutredning etter petroleumsloven* hevder at en slik prosess ikke dreier seg om å åpne området, får imidlertid stå for deres egen regning. Alle historiske konsekvensutredninger har resultert i at nye områder er blitt åpnet for oljevirksomhet, mange ganger på tross av klare råd fra statens egne miljøfaglige etater.

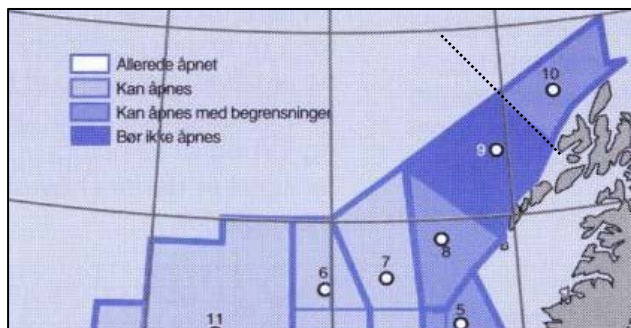
Derfor sier Værøy Fiskarlag kategorisk nei til en konsekvensutredning av Nordland VI, Nordland VII og Troms II. Kunnskapshull kan etter vårt syn tettes i regi av Forvaltningsplanarbeidet. Det er på ingen måte nødvendig å iverksette en åpningsprosess for å samle inn mer kunnskap!

2. Argumentet om at en konsekvensutredning ikke medfører et automatisk ja til åpning

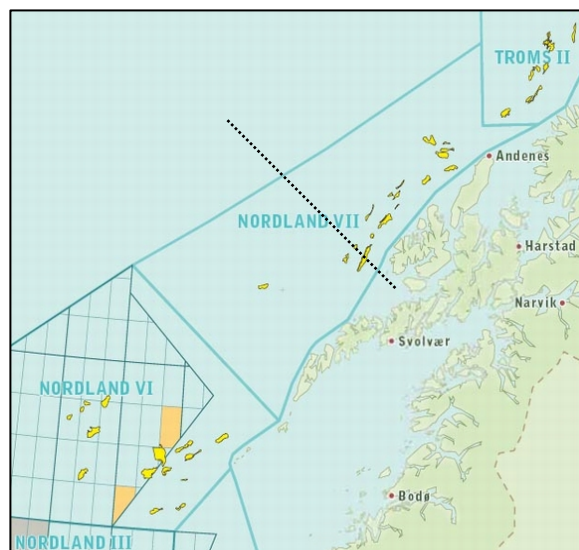
Denne påstanden er i og for seg riktig. Det finnes enkelte eksempler på at noen områder ikke er blitt åpnet etter at det er gjennomført *konsekvensutredninger etter petroleumsloven*. Men hver eneste gang man har foretatt slike konsekvensutredninger, har altså dette resultert i at nye områder er blitt åpnet for oljevirkosomhet, mange ganger stikk i strid med de miljøfaglige rådene. Et godt eksempel er at deler av Nordland VI ble åpnet for leteboring på nittitallet. Imidlertid ble dette området stengt av myndighetene i 2001, etter sterk kritikk fra ulike instanser som påpekte at området ikke burde vært åpnet for leteboring i det hele tatt.

Historien om Nordland VI og letelisensene som ble tildelt utenfor Røst på 90-tallet, viser altså med all tydelighet at *konsekvensutredninger etter petroleumsloven* har åpnet noen av de mest miljø sensitive områdene på norsk sokkel. Derfor stiller Værøy Fiskarlag seg kritisk til en ny runde med slike utredninger. Resultatet er så godt som gitt på forhånd, selv om det er korrekt at den formelle beslutningen om åpning først kan fattes etter at disse utredningene foreligger.

En *konsekvensutredning etter petroleumsloven* vil komme med anbefalinger om hvilke områder som kan åpnes for letevirkosomhet. Så kan man gjerne vise til det klassiske eksempelet – at Nordland VII ikke ble åpnet for leteboring i lys av konsekvensutredningene fra 1994. Likevel må det presiseres at konklusjonen fra disse utredningene ga grønt lys til åpning av den nordlige delen av Nordland VII (se illustrasjon til venstre under). Den logiske forklaringen her må være at de mest prospektive områdene i Nordland VII nettopp ligger i den nordlige delen av området, noe Oljedirektoratets oppdaterte seismikkresultater bekrefter (se kartet til høyre under). De gule feltene markerer hvor de mest interessante prospektene befinner seg. Av kartet framgår det at de geologiske strukturene i den sørlige delen av Nordland VII ikke er særlig lovende med tanke på å gjøre olje- og gassfunn, og derfor var det heller ingen grunn til å åpne denne delen av Nordland VII. Med andre ord tilrådte konsekvensutredningen at de mest lovende områdene kunne åpnes.

● Nordland VI og deler av Nordland VII ble gitt grønt lys for åpning og leteboring gjennom konsekvensutredningene som ble gjort i 1994. Stortinget åpnet deretter deler av Nordland VI, altså det området som har størst petroleums-potensial utenfor Lofoten og Vesterålen.

At politikerne den gang «bare» vedtok å åpne deler av Nordland VI, og foreløpig «vernet» hele Nordland VII, må nok sees i sammenheng med daværende situasjon for oljebransjen i Norge. Oljeproduksjonen var stigende, og det var heller ikke noe stort politisk press for å få åpnet disse områdene for oljevirkosomhet. I dag er situasjonen helt motsatt; fokuset på Lofoten og Vesterålen er formidabelt fra oljeindustriens side, og oljeproduksjonen på norsk sokkel er synkende. Dette er momenter som vil veie tungt ved en ny konsekvensutredning, ettersom lovkommentaren til petroleumsloven presiserer at «hensynet til industri og arbeidsplasser vil være relevant ved en konsekvensutredning, uansett om bedriftene ligger i Sør-Norge og det området som skal åpnes ligger i nord». Dette øker altså sjansen for at utredningen anbefaler full åpning av områdene.

3. Argumentet om at en konsekvensutredning styrker og involverer lokaldemokratiet

Diverse politikere har tatt til orde for at *en konsekvensutredning etter petroleumsloven* er den eneste instansen som ivaretar lokaldemokratiet i Lofoten og Vesterålen. Bakgrunnen for det er at petroleumslovens § 3-1 blant annet sier at: «*Spørsmålet om åpning av nye områder skal forelegges lokale myndigheter og sentrale interesseorganisasjoner som kan antas å ha særlig interesse i saken*». I kjølvannet av denne ordlyden har det nærmest vokst fram en oppfatning om at det først er gjennom en konsekvensutredning at lokalsamfunnene og lokale myndigheter får komme på banen og kan bli hørt.

Værøy Fiskarlag mener at denne argumentasjonsrekken er syltynn. Vi opplever på ingen måte at det er noen begrensninger knyttet til høringen av Forvaltningsplanen. Forvaltningsplanen for Barentshavet - Lofoten gir lokale organisasjoner og myndigheter akkurat samme mulighet til å komme på banen og gi sine innspill i saken. I prinsippet er det ikke noen vesentlige forskjeller mellom høringsprosessene i Forvaltningsplanene og konsekvensutredningene, med unntak av at sistnevnte er en lovfestet høringsprosess. Rent praktisk spiller dette en ubetydelig rolle, all den tid Forvaltningsplanene er gjenstand for en omfattende høringsrunde og er åpne for innspill og synspunkter fra ulike interesseorganisasjoner og myndighetsorganer.

I lys av ovenstående ber Værøy Fiskarlag om at man snarest parkerer argumentet om at det må iverksettes en *konsekvensutredning etter petroleumsloven*, eller rettere sagt en åpningsprosess, for at lokaldemokratiet i Lofoten og Vesterålen skal bli ivaretatt. Denne påstanden er tvilsom og sleivete omgang med fakta, og faller nærmest på sin egen urimelighet når vi eksempelvis trekker inn den uryddige prosessen som har funnet sted i Lofotrådet og Vesterålen Regionråd i denne saken. Ordførerne i de to regionrådene har gått ut og krevd en *konsekvensutredning etter petroleumsloven*, uten at dette kravet har vært gjenstand for noen form for debatt eller votering i de respektive kommunestyrene i regionen. Med andre ord har altså ikke ordførerne skaffet seg mandat og demokratisk forankring for kravet sitt. Denne framgangsmåten må betegnes som et massivt overtramp mot lokaldemokratiet i en så viktig og betydningsfull sak. Argumentet om iverksettelse av en konsekvensutredning – av hensyn til lokaldemokratiet – har altså totalt mistet troverdigheten i lys av regionrådenes særdeles udemokratisk opptreden i saken.

Når det gjelder selve høringsprosessen knyttet til Forvaltningsplanen, så burde denne minimum vært satt til tre måneder fra starten av. I utgangspunktet var høringsperioden 2,5 måneder, men utvidelsen av svarfristen fram til 15. september, gjør at høringsperioden nå er fem måneder minus fellesferien. Det må sies å være en mer akseptabel tidsramme.

4. Argumentet om at en konsekvensutredning belyser samfunnsmessige virkninger

Et annet argument som går igjen i samfunnsdebatten, er at en *konsekvensutredning etter petroleumsloven* er den eneste instansen som kan belyse de samfunnsmessige og sosiale virkningene av petroleumsvirksomheten. Værøy Fiskarlag mener at dette resonnementet er ekstremt overdrevet, og det bidrar i liten grad til å legitimere behovet for en slik utredning.

For det første er det klart presisert gjennom lovkommentaren i petroleumslovens § 3-1 at:

«Det er primært virkningene av aktiviteten i letefasen som må utredes i medhold av § 3-1. Dette begrunnes nettopp med at en på dette tidspunktet ikke kan ha en klar formening om driftsfasen (hvilke funn som gjøres og hvilke utbyggingsløsninger som eventuelt blir realisert). Således kan det være praktisk vanskelig å gjennomføre særlig omfattende utredninger om utbyggings- og driftsfasen. Hovedsakelig er det altså letevirksomheten som vil være gjenstand for utredningen. Det kreves med andre ord ikke omfattende og detaljerte konsekvensutredninger knyttet til utbyggings- og driftsfasen.»

Værøy Fiskarlag har også gjennomgått konsekvensutredningene for midtnorsk sokkel som ble gjort i henhold til petroleumslovens § 3-1 på nittitallet. I denne utredningen foreligger det kun 16 sider som tar for seg de samfunnsmessige virkningene av oljevirkomheten, og i hovedsak er det letefasen som er utredet (se innholdsfortegnelsen for denne utredningen, rød ramme):

Midt-Norge	
<h1>INNHold</h1>	
Forord	3
Sammendrag	5
1. Innledning	12
1.1 Bakgrunn, historie og tidsperspektiver	12
1.2 Definisjon og avgrensning av utredningsområdet	13
1.3 Lovverket og utredningskrav	13
1.4 Gangen i utredningsarbeidet	14
1.5 Utredningsbehov og analyse	15
1.5.1 Hva innebærer åpning av et område for letevirksomhet	15
1.5.2 Faglige utfordringer, metoder og mål	16
2. Fysiske forhold	18
2.1 Petroleumsgeologien i området	18
2.2 Åpent hav	20
2.2.1 Klima og meteorologi	20
2.2.2 Topografi og bunnforhold	21
2.2.3 Hydrografiske forhold	22
2.3 Kyst	26
2.3.1 Topografi og substrat	26
2.3.2 Gradienter og sonering	26
2.3.3 Isdannelse	27
3. Økologien på midtnorsk sokkel	28
3.1 De frie vannmassers økosystem	29
3.1.1 Planktonsamfunn	29
3.1.2 Fiskesamfunn	30
3.2 Bunnens økosystem	32
3.2.1 Bløtbunnsamfunn	32
3.3 Kystmiljøet	32
3.3.1 Frie vannmasser	32
3.3.2 Marine strandnære økosystemer	32
3.3.3 Landøkosystemet i strandsonen	35
3.4 Sjøfugl	36
3.4.1 Åpent hav	36
3.4.2 Kystområdet	36
3.4.3 Strandsonen	39
3.4.4 Særlig viktige sjøfuglområder	40
3.5 Sjøpattedyr og oter	40
3.5.1 Sel	40
3.5.2 Hval	40
3.5.3 Oter	41
3.6 Forurensningsstatus	41
3.7 Vernede områder	42
4. Faktorer ved virksomheten som kan påvirke miljø og samfunn	44
4.1 Planleggingsfasen	45
4.2 Borefasen	45
4.2.1 Miljø	45
4.2.2 Samfunn	47
4.3 Driftsavvik	48
4.3.1 "Oljens" skjebne i tid og rom	48
4.3.2 Oljevernberedskap	54
5. Mulige økologiske konsekvenser ved åpning av midtnorsk sokkel	55
REGULÆR DRIFT	57
5.1 Utslipp til luft	57
5.2 Utslipp til vann	57
DRIFTSAVVIK	58
5.3 De frie vannmassers økosystem	58
5.3.1 Planktonsamfunn	58
5.3.2 Fisk	60
5.4 Bunnens økosystem	64
5.5 Kystmiljøet	64
5.5.1 Marine miljøtyper	65
5.5.2 Landøkosystemer	69
5.6 Sjøfugl	70
5.6.1 Akutte effekter	70
5.6.2 Simulering av konsekvenser på sjøfugl	71
5.6.3 Langtidseffekter	75
5.6.4 Antatte konsekvenser for sjøfugl	76
5.7 Sel	76
5.7.1 Biologiske effekter av oljeforurensning på sel	76
5.7.2 Simulering av konsekvenser på sel	78
5.7.3 Antatte konsekvenser for sel	78
5.8 Hval	78
5.8.1 Biologiske effekter av oljeforurensning på hval	78
5.8.2 Simulering av konsekvenser på hval	79
5.8.3 Antatte konsekvenser for hval	79
5.9 Oter	79
5.9.1 Biologiske effekter av oljeforurensning på oter	79
5.9.2 Antatte konsekvenser for oter	79
6. Konsekvenser for eksisterende næringer ved åpning av midtnorsk sokkel	81
6.1 Innledning	82
6.2 Fiske	83
6.3 Oppdrett	87
6.4 Reiseliv	89
6.5 Små kystsamfunn	89
6.6 Oljesøl og kystsamfunn	89
7. Samfunnsvirkninger av petroleumsvirksomhet på midtnorsk sokkel	91
7.1 Innledning	92
7.2 Leteområdet	92
7.3 Aktiviteter i letefasen	93
7.3.1 Aktivitetstyper	93
7.4 Virkninger av leteaktivitetene på sokkelen	93
7.4.1 Rigger og forsyningsskip	93
7.4.2 Baser	93
7.4.3 Leveransevirkinger	94
7.5 Regionale virkninger	95
7.6 Aktiviteter og virkninger i en eventuell driftsfase	95
7.6.1 Mulige utbyggings- og driftsløsninger	96
7.7 Samfunnsvirkninger	96
8. Avbøtende tiltak	98
8.1 Premissene for vurdering av avbøtende tiltak	99
8.2 Driftsavvik	99
8.2.1 Begrensninger i boreaktiviteten	99
8.2.2 Oljevernberedskap	100
8.2.3 Andre tiltak	101
8.3 Regulær drift	101
8.3.1 Miljø	101
8.3.2 Samfunn	103
8.3.3 Andre tiltak	103
9. Oppfølgende undersøkelser	105
9.1 Innledning	105
9.2 Generelt	105
9.3 Miljø	106
9.3.1 Økologiske komponenter	106
9.3.2 Oljevernberedskap	107
9.4 Naturressurser og samfunn	107
9.4.1 Eksisterende næringer	107
9.4.2 Petroleumsvirksomhet	107
10. Litteratur	109
English summary	118
Vedlegg	126

Kjapt oppsummert vil altså en *konsekvensutredning etter petroleumslovens § 3-1* ikke kunne gi noen fullgode og eksakte beskrivelser av de lokale og regionale ringvirkningene knyttet til framtidig olje- og gassvirksomhet, slik mange later til å tro. En ringvirkningsanalyse kan gi minst like gode svar på hvilke sosiale, økonomiske og samfunnsmessige effekter petroleumsvirksomheten kan ha i regionene. I den sammenheng minner Værøy Fiskarlag om at det allerede er framlagt en slik ringvirkningsanalyse av petroleumsvirksomhet i nord, som skal inngå som en del av det faglige grunnlaget for rulleringen av Forvaltningsplanen.

I tillegg kommer det en ny og mer omfattende samfunnsøkonomisk analyse som vil styrke de samfunnsmessige sidene av beslutningsgrunnlaget i Forvaltningsplanen. Analysen skal være ferdig 15. oktober. Værøy Fiskarlag viser til utlysningsteksten, der det mellom annet står at:

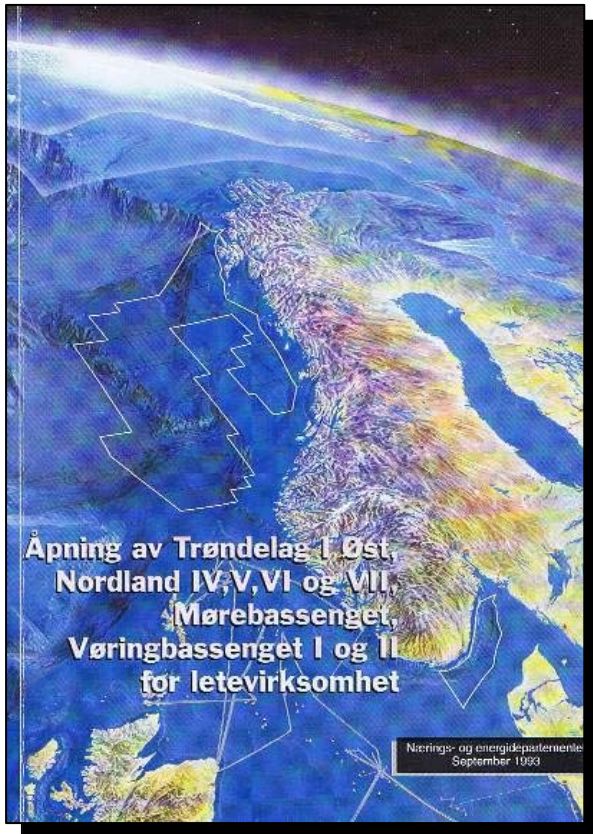
«Utredningen skal klarlegge, beskrive og systematisere forventede virkninger (nytte og kostnader) for samfunnet som følger av eventuell petroleumsvirksomhet i følgende havområder: Kystsonen nordlig del (Norskehavet) og områdene Nordland VI, Nordland VII, Troms II og Eggakanten. En samfunnsøkonomisk analyse av eventuell petroleumsvirksomhet i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten skal ta utgangspunkt i et 0-alternativ hvor dagens forvaltning videreføres. Dette skal sammenlignes med et alternativ der alle de aktuelle havområdene åpnes for petroleumsvirksomhet jf. over. I 0-alternativet må det ligge til grunn utviklingstrekk som er relevante for analysen, for eksempel utvikling innen fiske- og havbruksnæringen, sjøtransport, petroleumsvirksomhet og leverandørindustri/tjenester, reiseliv, nye næringer basert på fornybare naturressurser og bruk av havområdets økosystemtjenester mv. Potensielle inntekter knyttet til eventuell ny/utvidet petroleumsvirksomhet skal beregnes og så langt det er mulig vurderes sammen med mulige konsekvenser (positive/negative) innen fiskerier, havbruk, sjøtransport, petroleumstett leverandørindustri/tjenester, reiseliv, nye næringer basert på naturressurser og økosystemverdier og -tjenester mv. Risikovurderinger skal inngå i denne delen av analysen.»

Med bakgrunn i nevnte forhold, mener Værøy Fiskarlag at argumentet om at en *konsekvensutredning etter petroleumsloven* er nødvendig for å få på bordet de samfunnsmessige virkningene av petroleumsvirksomhet, både er direkte misvisende og galt.

6. Argumentet om at en konsekvensutredning er grundigere enn Forvaltningsplanen

Værøy Fiskarlag registrerer at mange aktører og interesseorganisasjoner krever en *konsekvensutredning etter petroleumsloven* fordi de mener en slik utredning er mer konkret og spesifikk i forhold til spørsmålet om olje- og gassvirksomhet utenfor Lofoten og Vesterålen. De ønsker med andre ord en mer snever og isolert vurdering av petroleumsvirksomhet i disse sårbare områdene, enn det Forvaltningsplanen i utgangspunktet legger opp til. Det er intet annet enn et stort paradoks at det nye økosystembaserte og helhetlige forvaltningsregimet som forvaltningsplanarbeidet representerer, nå blir utsatt for kritikk fordi fokuset er forflyttet fra en relativt isolert forvaltning av havområdene – til et mer helhetlig og bærekraftig utviklingsfokus.

Værøy Fiskarlag minner om at *konsekvensutredninger etter petroleumslovens § 3-1* eksisterte lenge før Forvaltningsplanene for havområdene ble etablert. Tidligere var det altså utredningene i henhold til petroleumslovgivingen som skulle ivareta hensynet til blant annet fisk og miljø. Men som nevnt innledningsvis, ble disse konsekvensutredningene etter hvert ansett for å være utilstrekkelige og mangelfulle som fullgode beslutningsgrunnlag i forhold til spørsmålet om åpning av nye områder for oljevirksomhet. Så kom Forvaltningsplanen, som ble betraktet som en kraftig forbedring og utvidelse av blant annet konsekvensutredningene som er hjemlet i petroleumsloven. Forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten kan derfor med rette betraktes som den reelle konsekvensutredningen i denne sammenheng, mens en konsekvensutredning etter petroleumsloven er å anse som en formalisert åpningsprosedyre.

- *Konsekvensutredning etter petroleumsloven: En formell åpningsprosess for oljevirkosmhet*
- *Forvaltningsplanen Barentshavet - Lofoten: En reell og grundig utredning av konsekvenser*

Værøy Fiskarlag har gjennomgått *konsekvensutredningen etter petroleumsloven for midtnorsk sokkel* fra 1993-94 (til venstre) i tillegg til *det faglige grunnlaget for oppdateringen av Forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten* (til høyre). Inntrykket er at Forvaltningsplanen er mye grundigere og detaljert som beslutningsgrunnlag – sammenlignet med konsekvensutredningen etter petroleumsloven. Ved å studere innholdet i konsekvensutredningen som er omtalt her (se også side 9) og sammenligne de ulike kapitlene i denne utredningen med materialet som foreligger gjennom Forvaltningsplanen, er det hevet over enhver tvil at Forvaltningsplanarbeidet i svært stor grad rommer alle viktige utredninger og kunnskapsbehov som er nødvendige for å kunne vurdere spørsmålet om oljevirkosmhet i Nordland VI, Nordland VII og Troms II.

For ordens skyld, er både kapitlene i konsekvensutredningen fra nittitallet samt oversikten over rapportene som utgjør det faglige grunnlaget for rulleringen av Forvaltningsplanen tatt med her:

Konsekvensutredning etter petroleumsloven – for midtnorsk sokkel (relevante kapitler):

- Beskrivelse av fysiske forhold i området (10 sider)
- Økologien på midtnorsk sokkel (16 sider)
- Faktorer ved virksomheten som kan påvirke miljø og samfunn (11 sider)
- Mulige økologiske konsekvenser ved åpning av midtnorsk sokkel (26 sider)
- Konsekvenser for eksisterende næringer ved åpning av midtnorsk sokkel (10 sider)
- Samfunnsvirkninger av petroleumsvirksomhet på midtnorsk sokkel (7 sider)

Det faglige grunnlaget for oppdateringen av Forvaltningsplanen (de ulike rapportene):

Hovedrapport:

- Felles rapport fra Faglig forum, Overvåkningsgruppen og Risikogruppen (ca 300 sider)

Underlagsrapporter:

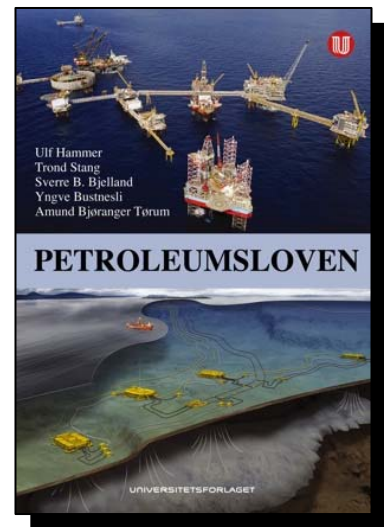
- Marine økosystemtjenester i Barentshavet-Lofoten - Beskrivelse, vurdering og verdsetting
- Ringvirkningsanalyse – petroleumsvirksomhet i nord
- Rapport med beskrivende statistikk om samfunnsmessige forhold
- Rapport fra Overvåkningsgruppen 2010
- Referat fra workshop om akutte oljesøl og fiskebestander (Akvaplan niva)
- Effekter av seismiske undersøkelser på fiskefordeling og fangstrater i Vesterålen 2009
- Petroleumsvirksomhet. Konsekvenser av akuttutslipp for fisk (Det Norske Veritas)
- Beskrivelse av miljøteknologi (Oljedirektoratet)
- Oljevern (SINTEF/Acona Wellpro)
- Petroleumsressurser i havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja (Oljedirektoratet)
- Oljedriftsmodellering i Barentshavet-Lofoten, spredning av olje ved akutte utslipp (Det Norske Veritas)
- Oljedriftsmodellering i Barentshavet-Lofoten, spredning av olje ved akutte utslipp (StormGeo)
- Konsekvenser av akuttutslipp for sjøfugl, sjøpattedyr og strand (Det Norske Veritas og Norsk institutt for naturforskning)
- Konsekvenser av petroleumsvirksomhet og akuttutslipp fra skipstrafikk og petroleumsvirksomhet for fiskerier (Acona Wellpro og Akvaplan niva)
- Konsekvenser for reiseliv i Lofoten-Vesterålen av petroleumsvirksomhet og av akuttutslipp fra skipstrafikk eller petroleumsvirksomhet (Asplan Viak)
- Verdien av samfunnsmessige konsekvenser av akutt forurensning (Petroleumstilsynet/Proactima)
- Forslag til scenarier for modellering av konsekvenser ved akuttutslipp til sjø i Barentshavet – Lofoten (Petroleumstilsynet/Proactima)
- Samfunnsøkonomisk analyse knyttet til utvidet petroleumsvirksomhet (*kommer i oktober*)

7. Vurderinger av politiske forhold rundt konsekvensutredninger etter petroleumsloven

Værøy Fiskarlag vil her komme med noen bemerkninger som vi mener styrker argumentene våre mot å iverksette en konsekvensutredning av Nordland VI, Nordland VII og Troms II:

7.1 Flertall for konsekvensutredning i meningsmålinger?

Værøy Fiskarlag har registrert at det er gjennomført et par meningsmålinger der folk er blitt bedt om å svare ja eller nei på spørsmålet om det bør gjennomføres en konsekvensutredning for petroleumsvirksomhet i havområdene utenfor Lofoten og Vesterålen. Flertallet har visstnok svart ja på dette spørsmålet. Dette er blitt forsøkt framstilt som at det store folkeflertallet krever en konsekvensutredning av disse havområdene i henhold til *petroleumsloven* (til høyre). (Lovsamlingen er på 928 sider.)

Imidlertid hefter det store svakheter knyttet til tolkningen og vektleggingen av disse meningsmålingene. Det er eksempelvis lite trolig at majoriteten som er blitt spurt gjennom disse to undersøkelsene har satt seg nevneverdig inn i bestemmelsene og detaljene som gjelder i *petroleumslovens* § 3-1 og hva det i praksis innebærer å gå i gang med en slik utredning, eller retttere sagt iverksette en formalisert åpningsprosess for disse havområdene. I lovkommentaren heter det at: «*Petroleumsloven* § 3-1 regulerer fremgangsmåten for å åpne nye områder for tildeling av utvinningstillatelser, såkalt åpning av område.» Som påpekt tidligere, så er altså dette en utredningsprosess som gjøres med sikte på tildeling av utvinningstillatelser. Disse viktige detaljene i loven framkommer på ingen måte i spørsmålet som er stilt gjennom undersøkelsene. Derfor bør ikke de to meningsmålingene tillegges særlig vekt i prosessen videre.

En lang rekke undersøkelser viser dessuten at befolkningen er delt på midten i synet på hvorvidt Lofoten og Vesterålen bør åpnes for petroleumsvirksomhet. Skepsisen er også betydelig i de berørte regionene. Værøy Fiskarlag mener at disse momentene bør ligge til grunn og veie tyngst når Regjeringen skal ta en avgjørelse om det skal igangsettes en konsekvensutredning.

7.2 Er konsekvensutredning etter petroleumsloven «kun» å betrakte som kunnskapsinnsamling?

Værøy Fiskarlag viser til påstandene om at en *konsekvensutredning etter petroleumsloven* kun dreier seg om å hente inn mer kunnskap. I den sammenheng er det naturlig å spørre seg hvorfor det da (hvis påstanden er riktig) ikke ble igangsatt en konsekvensutredning parallelt med at Forvaltningsplanen ble vedtatt i 2006. Både FrP og Høyre ønsket nemlig å samkjøre disse to prosessene da Forvaltningsplanarbeidet ble forberedt og drøftet politisk i 2006. Under en spørretime i Stortinget 15. juni 2006 forklarte imidlertid Tore Nordtun i Arbeiderpartiet hvorfor Regjeringen ikke iverksatte en *konsekvensutredning etter petroleumsloven* § 3-1 parallelt med kunnskapsinnhentingen i regi av Forvaltningsplanen Barentshavet - Lofoten (se rammen under).

Tore Nordtun forklarer forskjellen mellom kunnskapsinnsamling og konsekvensutredning

«Jeg har merket meg Fremskrittspartiets forslag om at vi skal gå i gang med konsekvensutredning. Jeg går ut fra at representanten Ketil Solvik-Olsen kjenner til hva som ligger i lovverket når det gjelder konsekvensutredning. Det bygger nemlig på noe annet med sikte på tildeling av utvinningstillatelser. Det ligger i den paragrafen. Det er nemlig meget viktig. Vi vil ha kunnskaper før vi tar det skrittet og går videre.» (...)

8. Konklusjon vedrørende konsekvensutredning etter petroleumsloven § 3-1

- Med bakgrunn i foranstående momenter, krever Værøy Fiskarlag at det ikke igangsettes en *konsekvensutredning etter petroleumslovens § 3-1* av Nordland VI, Nordland VII og Troms II ved revideringen av Forvaltningsplanen.
- Værøy Fiskarlag mener at den videre kunnskapsinnsamlingen skal skje innenfor rammene av *Forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten*. Gjennom dette arbeidet kan kunnskapshull tettes og alle nødvendige utredninger gjøres for å forsterke kunnskapsbasen.
- Videre vil Værøy Fiskarlag påpeke at mange politikere har en svært misvisende tilnærming til hva som egentlig ligger i begrepet *konsekvensutredning etter petroleumsloven*. Taktikken er som følger: Man forsøker å framstille en konsekvensutredning som en prosess som utelukkende dreier seg om å samle inn helt nødvendig kunnskap. Samtidig prøver man å skape et inntrykk av at denne kunnskapen ikke kan framskaffes gjennom andre prosesser (for eksempel gjennom det videre arbeidet med forvaltningsplanen). I tillegg benekter man at en konsekvensutredning i realiteten er en åpningsprosess for letevirsomhet (med sikte på tideling av utvinningstillatelser).
- Eksempelvis har statsminister Jens Stoltenberg uttalt at: «*På nyåret skal Regjeringen avgjøre om vi skal si nei eller bestemme oss for å få mer kunnskap ved å utrede konsekvensene av oljeboring i området.*» Uttalelsen viser tydelig at Stoltenberg forsøker å vri spørsmålet om konsekvensutredning til et spørsmål om ja eller nei til mer kunnskap. Det er etter vår oppfatning både en uredelig og misvisende tilnærming til saken – fordi de politiske myndighetene gjennom det videre Forvaltningsplanarbeidet kan samle inn all kunnskap som måtte være nødvendig for å få på bordet et enda mer solid, spesifikt, konkret og velegnet beslutningsgrunnlag.
- Værøy Fiskarlag mener at det betydelige arbeidet som legges ned gjennom prosessen med Forvaltningsplanen, vil gi et grundig og godt beslutningsgrunnlag i forhold til spørsmålet om Nordland VI, Nordland VII og Troms II skal åpnes for petroleumsvirksomhet. Det er slett ikke nødvendig å gjennomføre en *konsekvensutredning etter petroleumsloven* for å kunne ta stilling til leteboring i områdene utenfor Lofoten og Vesterålen (vi vet jo at tidligere *konsekvensutredninger etter petroleumsloven* har anbefalt åpning av de mest sårbare områdene her). Denne tankegangen er til og med i tråd med Arbeiderpartiets partiprogram, der det tydelig står at: «*Arbeiderpartiet vil ta stilling til leteboring i disse områdene ved behandling av forvaltningsplanen i 2010.*»
- Vår gjennomgang av *det faglige grunnlaget for oppdateringen av Forvaltningsplanen for Barentshavet - Lofoten og konsekvensutredningen etter petroleumsloven for midtnorsk sokkel fra 1993-94*, viser at Forvaltningsplanen representerer et langt mer grundig og detaljert utrednings- og beslutningsmateriale enn konsekvensutredningen. Det finnes altså ikke historisk belegg for å hevde det motsatte (selv om samfunnsdebatten i stor grad er gjennomsyret av en slik oppfatning).

Værøy, den 26. juli 2010

Frank Bensvik,
leder Værøy Fiskarlag

Magnus Eilertsen,
sekretær Værøy Fiskarlag

Kopi sendt:

Partigruppene på Stortinget,
Kystfiskarlaget,
Norges Fiskarlag